

1. สภาพและความสำคัญของปัญหา

COMMODITY คืออะไร

การซื้อขายสินค้าในตลาดล่วงหน้าหรือ COMMODITY หมายถึง การพบปะกันระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย เพื่อดำเนินการซื้อหรือขายเพื่อส่งมอบสินค้าจริงในอนาคต โดยมีตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้าเป็นจุดศูนย์กลาง การซื้อขายกระทำโดยผ่านขั้นตอน การทำงานภายในตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้า นอกจากนี้ตลาดยังไม่เปิดโอกาสให้กับบุคคลภายนอกเข้ามาทำการซื้อขายเพื่อเก็งกำไรได้อีกด้วย ¹

กิจการซื้อขายสินค้าล่วงหน้าในพืชผลประเภทต่าง ๆ เช่น ข้าวโพด ถั่ว หรือแร่ธาตุ เช่น ทองคำ หรือเงิน เหล่านี้เป็นกิจการที่รู้จักกันในประเทศไทยภายใต้ชื่อว่ากิจการคอมมอดิตีส์ (COMMODITIES)

ตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้าในต่างประเทศได้มีการพัฒนาเป็นเวลานานร้อยปี ประโยชน์ของการมีตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้า ก็คือเป็นการช่วยประกันราคาพืชผลของเกษตรกรลดความเสี่ยงในการผลิต เพราะสามารถขายผลิตผลล่วงหน้าไว้ในราคาที่แน่นอน การซื้อขายล่วงหน้าเป็นการลดอำนาจการผูกขาดของพ่อค้า เพราะตลาดซื้อขายล่วงหน้าจะเป็นแหล่งกลางที่ทำให้ผู้

¹ ชัยศิริ แทนศรีเจริญ, การเก็งกำไรจากตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้า (New Profits From The Commodity Future), (กรุงเทพมหานคร : ทวีกิจการพิมพ์, 2525), หน้า 1.

ซื้อกับผู้ขายจำนวนมากจะได้มีโอกาสพบปะซื้อขายสินค้ากัน นอกจากนี้ตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้า ก็ยังจะทำหน้าที่เป็นแหล่งกลางของข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการผลิต ราคา และการซื้อขายสินค้า ทั้งหลายดังกล่าวให้แก่ผู้เกี่ยวข้องด้วย ²

อย่างไรก็ตาม คุณสมบัติที่กล่าวมานี้หมายถึง คุณสมบัติที่จะได้จากการมี ตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้าแท้จริง คือ มีผู้ซื้อ ผู้ขาย และสินค้าอยู่จริงเท่านั้น

การจัดตั้งธุรกิจเชิงกำไร ในตลาดซื้อขายล่วงหน้าขึ้นในประเทศไทย ประชาชนชาวไทยเริ่มคุ้นเคยกับคำว่า การซื้อขายสินค้าล่วงหน้า แต่ความเข้าใจของประชาชนส่วนใหญ่เกี่ยวกับตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้า นั้นเป็นเพียง "การเก็งกำไรราคาของถั่วกระต่าย" หรือเป็นเพียงการพนันเท่านั้น ³ ในขณะที่ในปัจจุบัน เรามีบริษัท คอมมอดิตีส์ อยู่หลายสิบบริษัทเป็นที่น่าพิจารณาว่ากิจการของบริษัทเหล่านั้นมีลักษณะของตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้าที่แท้จริงหรือไม่ เพราะมีฉะนั้นแล้ว การประกอบกิจการดังกล่าวก็จะกลายเป็นธุรกิจบ่อนการพนันที่เล่นทายตัวเลขกันรอยอ้างเอาธุรกิจซื้อขายล่วงหน้ามาบังหน้า

โดยปกติแล้วการซื้อขายสินค้าในตลาดล่วงหน้าจะต้องมีตลาดกลางในการซื้อขายโรคภัยที่ซึ่งอันที่จริงแล้วเป็น 2 ลักษณะต่อเนื่องกัน คือ ⁴

² ศูนย์พัฒนากฎหมายและธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สมาคมนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, "คอมมอดิตีส์ : ธุรกิจหรือการพนัน," ฎีกาธุรกิจ, (กรุงเทพมหานคร : เอ็ช เอ็น การพิมพ์), หน้า 43 - 44.

³ ทิพาภรณ์ โลกาพัฒนา, การซื้อขายสินค้าในตลาดล่วงหน้า, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532), หน้า 2.

⁴ ชัยศิริ แทนศรีเจริญ, การเก็งกำไรจากตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้า, หน้า 5 - 9.

1. เป็นการซื้อขายแลกเปลี่ยนตัวสัญญา ซึ่งกระทำขึ้นล่วงหน้า โดยระบุ วัน เดือน ปี ของตัวสัญญา รายการสินค้า จำนวนหน่วยสัญญา ลักษณะของการออกคำสั่งว่าเป็นคำสั่งซื้อหรือคำสั่งขาย และระบุวัน เดือน ปี ที่ส่งมอบในอนาคตการซื้อขายโดยลักษณะนี้ ผู้กรณีมักจะมารับรองหรือส่งมอบของจริง เป็นแต่เพียงการแลกเปลี่ยนตัวสัญญาระหว่างผู้เกี่ยวข้อง โดยผ่านกลไกของตลาดกลาง ผู้ซื้อขายในลักษณะเช่นนี้ เรียกว่า นักเก็งกำไร (SPECULATORS)

2. เป็นการซื้อขายสินค้า ที่มีการรับมอบสินค้าจริง ๆ เมื่อถึงกำหนดเวลาส่งมอบสินค้าตาม วัน เดือน ปี และเงื่อนไขอื่นที่กำหนดไว้ในตัวสัญญา ผู้รับมอบจะต้องชำระเงินเต็มตามมูลค่าของโภคภัณฑ์ ซึ่งการชำระเงินงวดแรกได้เริ่มตั้งแต่วันที่ผู้ซื้อได้วางมัดจำในการทำตัวสัญญาครั้งแรกกับ (COMMISSION HOUSE) ซึ่งเป็นสมาชิกของตลาดกลาง และเงินงวดสุดท้ายจะต้องชำระในวันรับมอบสินค้าเป็นอันว่าเสร็จสิ้นธุระ พวกที่เข้ามาทำธุรกิจนี้เรียกว่า HEDGERS

แต่อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติแล้วผู้ที่ถือตัวสัญญาไว้จนถึงวันส่งมอบเพื่อรอส่งหรือรับมอบสินค้าจริง ๆ มีน้อยมาก ตามสถิติในประเทศสหรัฐอเมริกา ปรากฏว่ามีประมาณแค่ 2 % ของผู้ซื้อหรือขายตัวสัญญาสัญญาพิชที่ถือตัวไว้จนถึงวันส่งหรือรับมอบสินค้า 5

สำหรับวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้าล่วงหน้าในประเทศไทย มีข้อเท็จจริงว่า บริษัทในประเทศไทยประกอบกิจการเป็นผู้ทำการแทนหรือผู้ทำการติดต่อซื้อขายสินค้าล่วงหน้าให้กับบริษัทต่างประเทศ แต่ไม่ปรากฏหลักฐานการแต่งตั้งให้ประกอบกิจการดังกล่าวเป็นหนังสือ มีวิธีปฏิบัติซื้อขายกันดังนี้ 6

5 The Board of Trade of Chicago, Futures Trading For The Performance Minded Investor, (Illinois : Chicago Board of Trade, 1981), (Mimeograph).

6 คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยภาษีอากรที่ 5/2528.

1. ลูกค้าที่ประสงค์จะซื้อขายสินค้าล่วงหน้าต้องทำสัญญาซื้อขายกับบริษัทในประเทศไทยและต้องมอบอำนาจให้บริษัทในประเทศไทยเป็นตัวแทนจัดการทั้งปวงในการติดต่อกับบริษัทต่างประเทศ รวมทั้งการโอนเงินที่ลูกค้าได้รับจากการซื้อขายสินค้านี้
2. ในการสั่งซื้อสินค้า ลูกค้าจะต้องใช้ใบสั่งตามแบบที่บริษัทในประเทศไทยจัดพิมพ์ และต้องวางเงินมัดจำตามจำนวนสินค้าที่ต้องการซื้อ ในอัตราที่กำหนดไว้สำหรับราคาสินค้าให้ถือตามราคาตลาดต่างประเทศที่บริษัทต่างประเทศแจ้งให้กับบริษัทในประเทศไทยทราบทางโทรพิมพ์ โทรศัพท์ หรือทางอื่นในแต่ละช่วงเวลาของแต่ละวันตามความเคลื่อนไหวของราคาสินค้า
3. การซื้อขายสินค้านี้จะไม่มีการส่งมอบสินค้าระหว่างกัน เว้นแต่กรณีที่ลูกค้าต้องการสินค้า บริษัทในประเทศไทยจะต้องจัดหาสินค้าให้ตามที่ลูกค้าต้องการและกรณีเป็นสินค้าที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศลูกค้าต้องดำเนินการนำสินค้าเข้าด้วยตนเอง
4. บริษัทในประเทศไทยจะบันทึกหนี้สินระหว่างลูกค้ากับบริษัทในต่างประเทศเมื่อมีการขายสินค้าคือ ผลกำไรและขาดทุนซึ่งลูกค้าจะต้องจ่ายให้บริษัทในต่างประเทศหรือลูกค้าจะได้รับจากบริษัทในต่างประเทศ และยังไม่ปรากฏหลักฐานว่าบริษัทในประเทศไทยส่งเงินค่าขายสินค้าออกไปให้บริษัทในต่างประเทศ ส่วนการบันทึกรายได้ บริษัทในประเทศไทยจะบันทึกรายได้เฉพาะค่านายหน้าที่ได้รับจากลูกค้านั้น มิได้บันทึกค่านายหน้าที่ได้รับจากบริษัทในต่างประเทศ

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การประกอบธุรกิจการซื้อขายสินค้าในตลาดล่วงหน้า (COMMODITY) ในประเทศไทยนั้น มีลักษณะที่ไม่ชัดเจน คลุมเครือ เช่น การเป็นตัวแทนของบริษัทต่างประเทศก็ยังไม่ปรากฏว่ามีอยู่จริงหรือไม่ หากการค้าจริงหรือไม่การส่งมอบสินค้าไม่มีการตรวจสอบว่ามีก็เบอร์ เซ็นต์ที่มีการส่งมอบสินค้ากันจริงและถ้าเป็นบริษัทต่างประเทศ บริษัทอ้างว่า ลูกค้าต้องดำเนินการนำสินค้าเข้าด้วยตนเอง ก็ย่อมจะยิ่งทำให้โอกาสในการส่งมอบสินค้าซึ่งเป็นหลักสำคัญในการซื้อขายสินค้าในตลาดล่วงหน้าไม่มีโอกาสเกิดขึ้นได้เลย

เจตนารมณ์ของผู้ซื้อสินค้าจึงเป็นไปเพื่อหวังผลกำไร หรือเก็งกำไรมากกว่าที่จะทำการซื้อขายกันจริง ๆ ซึ่งหากเกิดการกระทำผิดขึ้นแล้วนับได้ว่าเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่กระทบกระเทือนต่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของชาติอยู่ไม่น้อย

จึงยังมีปัญหาควรแก่การศึกษาว่ากฎหมายที่มีอยู่ปัจจุบันซึ่งก็คือ พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 อันเป็นกฎหมายใกล้เคียงที่จะนำมาปรับลงโทษแก่ผู้กระทำผิดในระบบคอมมอดิตีส์นั้น มีการควบคุมที่แน่ชัดเพียงใดหรือไม่ประชาชนที่เข้าไปทำการซื้อขายสินค้าในตลาดล่วงหน้า ในประเทศไทยมีหลักประกันเพียงพอ หรือไม่อีกทั้งประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมสมควรจะให้ความสนใจในตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้ามากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่เพราะสินค้าต่าง ๆ ส่วนใหญ่เป็นสินค้าเกษตรกรรม และปัจจุบันมีหน่วยงานของรัฐที่เข้ามาสนับสนุนมากน้อยแค่ไหนเพียงใด

ดังนั้นวิทยานิพนธ์นี้จึงมุ่งศึกษาถึงกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันรวมทั้งหลักกฎหมายและวิธีปฏิบัติของบางประเทศ เพื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายที่มีอยู่ เพื่อจะศึกษาให้เห็นว่า ปัญหาที่มีอยู่ในปัจจุบันรวมทั้งหลักกฎหมายที่มีอยู่นั้นสมควรจะมีการปรับปรุงแก้ไขหรือไม่เพียงใด ซึ่งวิทยานิพนธ์นี้ขอเสนอแนะในหลักเกณฑ์ที่มีความจำเป็นและมีวัตถุประสงค์เพื่อจะกระตุ้นให้องค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในด้านการเกษตรและในส่วนกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไม่เพิกเฉยต่อปัญหาเหล่านี้และผู้เขียนได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวซึ่งจะกระทบกระเทือนต่อเศรษฐกิจของชาติอันมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มมากขึ้นในอนาคต และคิดว่าเป็นสิ่งสำคัญในการที่จะศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและแสวงหาแนวทางที่จะแก้ไขในเรื่องนี้ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงหลักเกณฑ์ในการซื้อขายสินค้าในตลาดล่วงหน้า เพื่อให้ทราบถึงวิธีการและส่วนสำคัญ ๆ ในธุรกิจนี้รวมถึงกฎหมายที่จะให้ความคุ้มครองแก่ประชาชนและควบคุมในธุรกิจคอมมอดิตีส์

2. เพื่อศึกษาถึงผลกระทบจากการที่ธุรกิจการซื้อขายผลิตภัณฑ์ล่วงหน้าซึ่งจัดว่าเป็น อาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของชาติ

3. เพื่อศึกษาถึงกระบวนการดำเนินคดีอาญาในชั้นสอบสวนของพนักงานสอบสวน ในกรณีที่ผู้ประกอบการซื้อขายผลิตภัณฑ์ล่วงหน้าหรือคอมมอดิตีส์ตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลย โดย ในความเป็นจริงแล้วยังคงมีปัญหาในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในความสัมฤทธิ์ภาพ ของงานการสืบสวนสอบสวนคดีที่นับว่าเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และยังไม่เป็นที่รู้จักกัน แพร่หลาย

4. เพื่อศึกษาถึงขั้นตอนสำคัญที่จะคุ้มครองหรือเป็นหลักประกันให้แก่ประชาชนใน ธุรกิจซื้อขายสินค้าในตลาดล่วงหน้าโดยศึกษาถึงหลักกฎหมายของต่างประเทศในส่วนสำคัญที่จะ เป็นพื้นฐานก่อให้เกิดความยุติธรรม และป้องกันมิให้เกิดความผิอันจะนำไปสู่อาชญากรรมทาง เศรษฐกิจ

3. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยจะทำการศึกษาถึงลักษณะสำคัญของการซื้อขายสินค้าในตลาดล่วงหน้า เพื่อให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น และจะศึกษาเชื่อมโยงไปถึงความผิในการประกอบกิจการ การซื้อขายสินค้าล่วงหน้า ซึ่งจะเชื่อมโยงไปจนถึงอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ โดยจะมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของชาติ นอกจากนี้ยังจะศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายที่มีต่อการซื้อขายสินค้าในตลาดล่วงหน้า ซึ่งศึกษาถึงกฎหมายของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องเพราะกฎหมายของไทยในปัจจุบันยังมีได้บัญญัติควบคุมคงมีกฎหมายใกล้เคียงคือ ประมวลกฎหมายอาญาและ พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 และพระราชบัญญัติแก้ไข พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2427, พ.ศ. 2534 และศึกษา ถึงส่วนสำคัญในกฎหมายของต่างประเทศที่บัญญัติ เพื่อควบคุมและลงโทษผู้ประกอบการซื้อขาย สินค้าในตลาดล่วงหน้า เพื่อนำมาเป็นแนวทางการคุ้มครองประชาชนผู้สนใจงานกิจการนี้ และทำ

การศึกษาถึงการประกอบกิจการซื้อขายสินค้าในตลาดล่วงหน้าที่เป็นปัญหาและเกิดเป็นคดีความที่ ถูกนำเสนอโดยสื่อมวลชน รวมทั้งปัญหาในการดำเนินคดีในส่วนของ การสอบสวนว่ามีปัญหามาก น้อยเพียงใด (ศึกษากรณีคดีตัวอย่างที่เกิดขึ้นในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีความผิดลักษณะดังกล่าว เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก) และเสนอแนะแนวทางที่จะควบคุมความผิดเกี่ยวกับการประกอบกิจการ ซื้อขายสินค้าในตลาดล่วงหน้า เพื่อมิให้กลายเป็นปัญหาต่อไปในอนาคต

4. วิธีดำเนินการวิจัย

ใช้วิธีค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลแบบ DOCUMENTARY RESEARCH ซึ่งเป็นการวิจัย เอกสาร โดยรวบรวมข้อมูลจาก ตำรับกฎหมาย บทความ หนังสือ และคำพิพากษาทั้งของ ประเทศไทยและต่างประเทศ และสัมภาษณ์ความคิดเห็นจากเจ้าหน้าที่ในงานกระบวนการยุติ ธรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้โดยตรง เพื่อวิเคราะห์และสรุปปัญหาในการศึกษาวิจัยหาข้อ เสนอแนะต่อไป

สำหรับการศึกษาถึงความผิดเกี่ยวกับการประกอบกิจการซื้อขายสินค้าในตลาดล่วงหน้า ผู้เขียนจะศึกษาโดยอาศัยหลักเกณฑ์และแนวความคิดทางนิติศาสตร์ ตลอดจนคำพิพากษาใน ประเทศไทยและตัวอย่างคดีในต่างประเทศ รวมถึงกฎหมายที่จะมีส่วนช่วยควบคุมมิให้เกิดความ ผิดในการประกอบกิจการซื้อขายสินค้าในตลาดล่วงหน้าขึ้นอีก

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ทำให้ทราบและเข้าใจถึงวิธีการซื้อขายสินค้าในตลาดล่วงหน้าและลักษณะของ ความผิดของการซื้อขายสินค้าในตลาดล่วงหน้าที่ทำให้เกิดเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ
2. ทำให้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในการซื้อขายสินค้าในตลาดล่วงหน้า ในประเทศไทยที่เป็นช่องโหว่ทำให้ผู้ประกอบการมีโอกาที่จะฉ้อโกงประชาชนได้อย่างไรบ้าง

3. ทำให้ทราบถึงมาตรการในการควบคุมการนำร่องในการซื้อขายสินค้าในตลาดล่วงหน้าของต่างประเทศที่จะมาเป็นแนวทางปรับใช้กับกิจการซื้อขายสินค้าในตลาดล่วงหน้าในประเทศไทย
4. ทำให้ทราบถึงปัญหาในการสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับความผิดในการประกอบกิจการซื้อขายสินค้าในตลาดล่วงหน้าและข้อเสนอแนะที่จะทำให้การสืบสวนสอบสวนมีความสัมฤทธิ์ผลมากยิ่งขึ้น
5. คาดว่าวิทยานิพนธ์เรื่องนี้จะ เป็นประโยชน์ในการศึกษาด้านวิชาการเกี่ยวกับกรณีดังกล่าว และสามารถช่วยกระตุ้นให้รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าวและเร่งดำเนินการหาวิธีที่จะควบคุมและป้องกันมิให้เกิดความผิดในการประกอบกิจการซื้อขายสินค้าในตลาดล่วงหน้าของประเทศไทยอย่างจริงจังต่อไป